

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5 de octubre - 5. oktobra 1995

LETO (AÑO) LIV (48)

Štev. (Nº) 38

FRANCE PAPEŽ

Praznik našega pogleda naprej

Če se v času našega izseljenstva — v velikem letu, ko je sonce še visoko nad nami — zahvaljujemo za prejete dosežke, pa moramo imeti istočasno oči prošnjsko uprte v prihodnost. Človekovi dnevi so (bi morali biti) zahvalni in prošnji; zahvalni pogled je usmerjen iz sedanjosti v preteklost, pogled tistega, ki prosi, je pogled iz sedanjosti v prihodnost. Zahvalni dnevi so pred prošnjami — v njih se slovenska povojna emigracija spominja žrtev in izgube domovine, z zahvalo za čas in eksistenco v novem svetu. Slovenski dan pa je v glavnem dan pogleda v prihodnost. Podobno kot je vzkliknil pesnik, moda celo v istem duhu, kot vodi našo usodo: „Vendar morar, ko je najvišji dan, izmeri daljo in nebeško stran...“ Kar človeku plemeniti srce in duhá, je izmerjen pogled v prihodnost. Tam je cilj. Izstopa prepričanje, ki se vleče kot zlata nit preko vsega našega dela, da je za ohranjanje svobodnega slovenstva — to je bila v našem primeru vedno najvišja ideja — potrebno ohranjanje in gojitev slovenskih kulturnih vrednot na temeljih krščanskega svetovnega nazora.

Dve funkciji naše skupnosti: idejno politična in ustvarjalno kulturna. Smo politični izseljenci — tako s pogledom na preteklost kot z nalogami in možnostmi dela v prihodnosti. Zavedamo se, da biti Slovenec terja od človeka na tujem največje moralne kvalitete. Prav tako pa je dejstvo, da smo emigracija temeljite omike in ustvarjalnega duha — to je bilo dokazano v pol stoletja splošnega kulturnega dela in

dosežkov na drugih področjih: gospodarskem, organizacijskem... Slovenija, katere dan praznujemo, je „naša dežela“ v ameriškem svetu, razsejana po severnih vele-mestih in južnih širinah, kjer je nebo jasno in sončno velik del leta. To „deželo“ smo ustvarjali za slovenstvo v njegovem duhovnem in tradicijsko kulturnem obsegu; obenem pa živimo v povezanosti z matično Slovenijo, od katere pričakujemo zdaj in v prihodnjem času, vso domovinsko recipročnost.

V svoji strastni ljubezni do resnice more biti danes — in vedno — vsemu slovenstvu pravi učenik Fran Levstik. Ta duhovni vodja mladoslovencev, ki je deloval v društvenem življenju, v jezikoslovju, v politični in kritični publicistiki — povsod z namenom utrditi narodno samobitnost — nam more biti učitelj novega slovenstva tudi v tujini. Je namreč simbol žive tradicije, obenem pa vzor take bodočnosti dejavnosti v političnem in kulturnem življenju, ki bi jo označil z eno samo načelno in brezkompromisno besedo — realizem. Slovenski dan je praznik v dve smeri: zvestoba preteklosti in nepopustljiva usmeritev v up prihodnjih dni.

Še ena misel za ta dan: ljubezen do Slovenije v svetu nam postaja z leti in ob žitju naših ljudi, ki so izgubili nekoč prvo domovino in tu našli novo, bolj zakoreninjena, morda sem in tja trpka, a čustveno globlja in resničnega praznovanja vredna.

Vsako zapiranje je za Slovenijo nesprejemljivo

13. septembra so Slovenski krščanski demokrati (občinski odbor Ljubljana) organizirali predavanje prof. dr. Andreja Umka z naslovom Slovenija in Evropska zveza — gospodarski in narodnostni vidiki povezovanja z (ne) pridružitvijo Evropski zvezi.

Dr. Umek je uvodoma predstavil proces združevanja Evrope. Omenil je, da so evropske krščanskodemokratske stranke za razvoj povojne Evrope ponudile dva koncepta. Prvi je bil koncept gospodarskega in političnega povezovanja evropskih demokracij, ob hkratnem ohranjanju njihove kulturne in nacionalne identitete, drugi pa je koncept socialno-tržno ekonomskega sistema. Na omenjenih, med seboj tesno povezanih konceptih, danes temelji evropski gospodarski čudež in najdaljše obdobje miru v dosedanji evropski zgodovini.

Vstop v Evropsko zvezo je po njegovem mnenju edina možna odločitev za Slovenijo, saj je le tako mogoče pričakovati nemoten razvoj gospodarstva. Ob tem je treba upoštevati, da je Slovenija izrazito izvozna država, saj izvažata kar 60 odstotkov vrednosti svojega bruto domačega proizvoda (in je glede na to prva v Evropi), kar 70 odstotkov vsega izvoza pa gre na trg EZ. Ob tem je

dr. Umek poudaril, da so države, kot sta na primer Češka ali Madžarska, izvozno dosti manj vezane na Evropo kot Slovenija.

V prid odločitvi za vključevanje v Evropo gre tudi hiter razvoj tehnologije v svetu. Vsako zapiranje bi zato odrinilo Slovenijo na rob tehnološkega razvoja, saj sami ne bi zmogli visokih stroškov za raziskovalne projekte. Umek je tudi menil, da mora Slovenija čim prej nadoknaditi zaostanek v izobrazbeni strukturi prebivalstva. Ob tem je navedel podatke, da ima v Sloveniji višjo ali visoko izobrazbo 10,6 odstotka prebivalstva, v Nemčiji 17, na Nizozemskem 19, v ZDA pa kar 30 odstotkov.

Bojazni, da bi Slovenija z vstopom v EZ izgubila svojo identiteto, so po Umkovem mnenju odveč, saj je Evropa odločno zavrnila model ameriškega talilnega lonca in zagovarja osnovno načelo mnogoterosti v enotnosti. Vstop Slovenije v EZ bi zato le okrepil nacionalno identiteto Slovencev, saj bi se povezala z državami istega civilizacijskega kroga. Po Umkovem mnenju so demokratične reforme, ki jih Slovenija še ni v celoti izvedla (pravni sistem), vstopnica Slovenije v Evropo. Ko bo Slovenija Evropi dokazala, da je v celoti prekinila s komunistično preteklostjo, bo tudi naše vključevanje v evropsko integracijo lažje.

Novi predlog za mejo v Piranskem zalivu

Na delovnem sestanku sta se srečala predsednik slovenske in hrvaške vlade dr. Janez Drnovšek in Nikica Valentič in se vnovič pogovarjala o nerešenih vprašanjih med državama. Slovenska stran je hrvaškemu sobesednikom predstavila predlog za rešitve spornih vprašanj — gre predvsem za mejo v Piranskem zalivu — na katerega naj bi Zagreb odgovoril v petnajstih dneh.

Premiera obeh vlad sta na tiskovni konferenci izjavila, da je dialog, v katerem so sodelovali tudi zunanja ministra in vodje diplomatske komisije za mejo, temeljito in poglobljeno obravnaval vsa odprta vprašanja med državama. Drnovšek in Valentič sta se strinjala, da gre za zapleteno in težko rešljivo problematiko in da je najresnejši problem določitev morske meje, vendar je

interes za ureditev slovensko-hrvaških odnosov obojestranski.

Nikica Valentič je povedal, da je Piranski zaliv pogoj za rešitev drugih vprašanj.

Omenil je predlog, ki ga je slovenska stran pojasnila, in povedal, da ga bo Hrvaška temeljito proučila in odgovorila nanj. Izrazil je tudi zadovoljstvo zaradi boljših gospodarskih odnosov, saj se je sodelovanje med sosedama letos povečalo za trideset odstotkov.

Slovenski premier je tudi izrazil zadovoljstvo in povedal, da so mešane komisije uskladile večino vprašanj in je do njihove rešitve le še korak. Če bo ta korak storjen, bo to prineslo rešitev za vprašanje meje, Ljubljanske banke, jedrske elektrarne Krško ter premoženjsko-pravne zadeve.

Kučan in Ertl pred komisijo

Komisija slovenskega parlamenta, ki obravnava sojenje četvorici — Janši, Borštnartju, Tasiču in Zavrlu leta 1988, skuša predvsem dognati, kdo je to akcijo sprožil in pripravil sojenje, ter razčistiti vprašanje, ali je slovenski politični partijski vrh za to vedel ali to celo pripravil.

Janša v svojih spominih kakor tudi večina Slovencev trdi, da je partijski vrh vedel za potek in ozadje, medtem ko Milan Kučan, ki je bil tedaj voditelj slovenske partije, in Tomaž Ertl, tedanji šef udbe in policije, na zaslišanjih trdita, da je bilo vse njuno delo legalno, da partija ni vedela, kaj dela policija (ki naj bi bila neodvisna) in ta ne, kaj dela jugoslovanska vojska, ki naj bi bila grešni kozel za ves proces, oziroma jugoslovanska partija, ki je preko tega procesa hotela pokoriti slovensko partijo, ki naj bi bila opozicionalna.

Ertl je kot priča na komisiji popisoval, kako so slučajno našli tajni dokument in dolgo niso vedeli, kaj imajo, dokler ga ni prepoznala vojska in dalje sama ukrepala. Seveda zanika, da bi o tem kdaj govoril s partijo oziroma da bi bila ona zadaj. Izjavil je celo: „V desetih letih kot sekretar mi noben funkcionar ni naročil, naj koga zaprem ali ne zaprem.“ Trdil je, da je vedno deloval samo „legalno“, priznal pa je, da je o vsem obvestil Kučana. Ta pa je po svoji strani govoril, da je bilo vse to delo jugoslovanskega CK, katerega žrtev naj bi bila slovenska partija, ki je delovala za demokratizacijo.

Seveda pa je stvar drugačna. Kučan je bil predsednik komiteja za samozaščito

vanje v evropsko integracijo lažje. Tudi dejstvo, da je v Sloveniji trenutno le 1,5 odstotka tujega kapitala (v državah Evropske zveze ga je v povprečju 15 odstotkov), je ena od ovir za vstop Slovenije v Evropsko zvezo. Po Umkovem mnenju tudi tržni sistem še ne deluje v celoti, zato bo treba tudi na tem področju še marsikaj storiti, saj je gospodarska uspešnost države eden od pogojev za vstop v Evropo.

(Česar v pričevanju niti ni omenil). Ta organ je bil legalni voditelj za vsa policijska opravila in je bil Ertl seveda legalno dolžan vse poročati Kučanu. Sicer pa je bila policija tudi samo organ partije, ki je bila ustavno voditeljica države.

Seveda pa je še Kučan pokazal svojo sposobnost: ko je komisija sprejela, da ga zaslišuje kot preiskovanca, ne pa kot prič, ni več dolžan pričati proti sebi, ker bi ga drugače lahko tožili za morebitno lažno pričevanje.

Komisija ima namen zaslišati še Stane-ta Dolanca, Janeza Stanovnika, Mirana Potrča, Andreja Marinca in Dušana Šinigo-ja, ki so tedaj načelovali slovenski partiji, vladi in republiki.

Klic je provokacija?

Koalicijske partnerice so nekaj pozornosti namenile zapletu glede telefonskega klica italijanske zunanje ministrice Susanne Agnelli predsedniku SKD Lojzetu Peterletu. Začudena je bila, da ni seznanjen s potekom pogajanja, ki ga vodi slovenski zunanji minister Zoran Thaler, to pa ji je očitno dalo vedeti, da v slovenski vladni koaliciji nekaj škripnje. Drnovšek je javnost „potolažil“, da je šlo pri vsem tem verjetno le za italijansko provokacijo, kljub temu pa ostaja dejstvo, da so bile SKD kot drugi najpomembnejši koalicijski partnerici nekatere stvari zamolčane. O izhodiščih za sestanek ministrskih pooblaščenec konec julija, ki jih zagovarja Thaler, namreč doslej v koaliciji ni bilo govora in v zvezi s tem tudi niso sprejeli nobenega dogovora.

Krščanski demokrati so bili tudi po tem sestanku nezadovoljni, saj o nadaljnjih stikih z Italijo ni bilo dogovorjenega nič vsebinskega, in to kljub dejstvu, da pri tem projektu sodeluje več kot 12 pooblaščenih pogajalcev.

SPOROČILO ZA JAVNOST SLOVENSkih KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

27. septembra se je v Pragi v organizaciji Evropske zveze krščanskih demokratov (EUCD), češke Krščanske demokratske unije in nemške fundacije Konrad Adenauer začel seminar na temo „Socialno-tržno gospodarstvo v Evropi“, ki mu predseduje Lojze Peterle, predsednik SKD in podpredsednik EUCD.

V uvodnem nagovoru je Lojze Peterle izpostavil potrebo po izmenjavi izkušenj pri urejanju tržnega gospodarstva v državah srednje in vzhodne Evrope. Peterle je izhajajoč iz dejstev, da so koncept socialno-tržnega gospodarstva na personalističnem načelu razvili krščanski demokrati, poudaril nevarnosti grobega liberalizma oziroma „socialističnega“ pojmovanja tržnega gospodarstva. Kot dve nujni izhodišči za obravnavo tržnega gospodarstva je Peterle izpostavil človekovo osebo in gospodarski sistem.

Med predavatelji na seminarju nastopajo tudi Dr. Jüngen Schüler iz Evropske komisije, bivši avstrijski minister za znanost dr. Erhard Busek, znani poljski ekonomist Balcerowicz, bivša poljska premierka Hanna Suchocka idr.

Izvršilni odbor Slovenskih krščanskih demokratov se je sestel na svoji 35. seji in obravnaval aktualne politične dogodke.

Predvsem se je seznanil s predlogom proračuna za leto 1996, kot ga je pripravilo Ministrstvo za finance, ter z zahtevki posameznih ministrstev, ki močno presegajo predlog. Slovenski krščanski demokrati so izrazili pomisleke nad postopki priprave proračuna, saj so slabo zastavljeni, prav tako pa se razprava in usklajevanje samega proračuna zaenkrat ne vodi na ravni koalicije.

Izvršilni odbor SKD je izrazil upanje, da bo po pripravah in sprejemanju proračuna za leto 1996 dan večji poudarek razpravi med koalicijskimi strankami ter da se bo vlada opredelila do posameznih proračunskih postavk v predlogu Ministrstva za finance, prav tako pa tudi do prioritet za naslednjo leto.

Izvršilni odbor SKD je izrazil začudenje nad odločitvijo Ministrstva za finance, ki je pri določitvi obsega sredstev za posamezne namene v predlogu proračuna črtala sredstva, ki so se do sedaj namenjala za regresirano prehrano učencev in študentov. Tak predlog je namreč za Slovenske krščanske demokrate neprejemljiv.

Člani IO SKD so se seznanili tudi s potekom priprav na 6. Tabor SKD, ki bo 15. oktobra v Celju.

Valentin Hajdinjak, tiskovni predstavnik SKD

Ljubljana, 27. septembra

Mladi krščanski demokrati iz Ljubljane protestiramo ob novici, da so v predlogu proračuna črtana sredstva za regresiranje prehrane učencev in študentov. Menimo, da je lahkotnost, s katero ministrstvo za finance utemeljuje razporejanje in prerazporejanje denarja, naravnost nezaslišana. Ne moremo podpirati neodgovornega igranja z usodo ljudi in uničevanja minimalnega nivoja zaščite. Posebej obžalovanja vredna se nam zdi možnost, da pri predlogu finančnega ministrstva ne gre za strokovno utemeljeno rešitev, marveč za povsem politično motivirano potezo. Argumentacija, zakaj sredstev ne bo na voljo, je milo rečeno neokusna. Sedanji obseg in način sestavljanja državnega proračuna ponuja številne drugačne možnosti reševanja tega vprašanja. Prepričani smo, da je v kopici postavk za npr. avtomobile in druga „tehnična sredstva“, paleti „političnih“ tolarjev ter znatno visokih indeksi državnega zbora, državnega sveta, predsednika republike in ustavnega sodišča mogoče najti tisto drobno rezervo, ki ji nihče ne bi nasprotoval, s tem pa bi preprečili zagotavljanje pasu v škodo življenja in razvoja mladih.

Mladi krščanski demokrati Ljubljane

Katoliška Cerkev ne sme v RTV

Predlog Naceta Polajnarja (SKD), po katerem bi Katoliška cerkev v svetu RTV dobila samostojnega predstavnika, vse druge skupnosti pa bi ohranile sedanjega (to je predstavnika protestantske Cerkve), je izzval kar precej polemik. Po mnenju Draga Šiftarja (SDSS) je protiuustavno, da bi eno od Cerkva privilegirali; če pa bi to že storili, naj bi poseben status dobili obe avtohtoni Cerkvi, torej katoliška in protestantska. Spremembi sedanje sestave sveta je nasprotovala tudi Jadranka Šturm Kocjan (LDS). Meni namreč, da ima Cerkev že tako preveč televizijskih oddaj, poleg tega ima zasebno radijsko postajo Ognjišče, kmalu pa bo dobila še zasebno televizijo. Če bi stvari šle po logiki Šturmove, bi iz sveta RTV morali torej umakniti kopico predstavnikov civilne družbe, ki zastopajo različna področja kulture, saj imamo na televiziji zelo veliko oddaj o kulturi. Polajnar je zaman opozarjal, da je Rimskokatoliška cerkev s svojo dejavnostjo navzoča na celotnem območju Slovenije, saj se za njene člane izreka po uradnih podatkih ljudskega štetja prek 70% prebivalcev Slovenije. Na koncu so poslanci zakonske spremembe umaknili iz postopka, „odhod“ pa je Janez Jančar (LDS) pospremil z besedami, ki smo jih vajeni iz časov komunističnega režima: „Cerkev bi rada postala kot SZDL, ker hoče prodreti v vse pore življenja.“

Po „Slovincu“, 20. septembra

PISMO BRALCEV

27. september 1995

Spoštovani gospod Debeljak!

V Svobodni Sloveniji številka 35 ste na drugi strani objavili zapis z naslovom Študijski dnevi v Dragi 95'. V poročilu je med drugim zapisano: „Med razpravljalci, ki so mu pritrjevali celo v napadih na slovenske krščanske demokrate, sta bila tudi Janez Janša in Andrej Capuder.“

Ta trditev je čista laž. V svojem pozdravu udeležencem Drage nisem niti omenjal, kaj šele napadel Slovenske krščanske demokrate. Prav tako nisem nikomur pritrjeval v takšnih napadih. Ravno nasprotno, izrazil sem svoje trdno prepričanje v sodelovanje strank slovenske pomladi ob in po naslednjih volitvah. Ravno to sodelovanje pa je tisto, kar mnoge moti, zato se v slovenskih medijih kar vrstijo podtikanja, katerih namen je povzročiti spore med vodstvi SKD, SDSS in SLS.

Predvidevam, da ste omenjeni članek povzeli po časopisu Delo, ki je moj odgovor na neresnične trditve objavilo takoj naslednji dan. Pričakujem, da bo tako ravnalo tudi uredništvo Svobodne Slovenije.

Lepo Vas pozdravljam

Janez Janša

Slovenski zunanji minister je konec septembra prišel na 8-dnevni obisk v ZDA ter na generalno skupščino OZN, kjer se je sestel tudi z italijansko zunanjo ministrico Susanno Agnelli.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Predsednik je na potovanju po vzhodu, gospodarski minister na zasedanju v New Yorku. Medtem pa se je borza po dolgih dneh padanja, in potem, ko so nekatera podjetja izgubila kar 25%, pričela znova dvigati. Nekateri humoristični opazovalci so trdili, da je za Argentino pač najbolje, da vsi ostanejo tam, kjer se nahajajo, pa bo konec težav. A dejansko je res, da so finančne skupine, ki končno odločajo investicije tu ali tam, pričele verjeti, da vlada nastopa novo dobo miru in soglasja med glavnimi voditelji argentinskega ekonomskega razvoja.

STABILNOST GOSPODARSTVA IN POLITIKE

Premirje je bilo silno potrebno. Recezija hudo prizadeva argentinsko gospodarstvo in dotok kapitalov, zlasti inozemskih, je eden ključnih činiteljev, da celotna zgradba ne zgrmi. Prav zavedajoč se tega so vsi člani vlade in vse bojujoče se skupine sklenile premirje, ki kaže, da je precej trdno.

V glavnem gre za soglasje med predsednikom Menemom in Cavallom. A nič manj važno je razmerje med gospodarskim ministrom in možem, ki vodi novo funkcijo „koordinacijskega ministra“, neke vrste ministrskega predsednika. To funkcijo je imponirala nova ustava. Zamislil pa si jo je bivši predsednik radikal Alfonsín, ko je sanjal o nekem „sovladanju“ med peronizmom in radikalizmom. To je bila že stara Alfonsinova sanja, še izza časa, ko je spoznal, da sam ne more doseči nove predsedniške dobe, in je sanjal, da bo predsedništvo zasedel kak drug radikal, on pa bo v funkciji „koordinacijskega ministra“ dejansko vodil državo.

Dogajanja so se razvijala drugače. Radikalizem je bil potisnjen v opozicijo. Alfonsín je uglasil Menemovo pot do novega predsedništva, v zameno pa zahteval spremembe v vladnem ustroju, med temi tudi funkcijo „koordinacijskega ministra“. To mesto je predsednik Menem pripisal enemu najbolj bistrih, čeprav manj „slavnih“ politikov peronizma. Eduardo Bauzá je mož kot nalašč za to mesto, zlasti zaradi svojega čuta praktičnosti. Njegov realizem vedno najde izhod, ko izgleda, da ni več rešitve. Je neke vrste umirjevalec, dušnik, „moderator“, kot bi ga označili s tujo besedo. Poseže v politično razvijanje povsod, kjer so notranji spori. Ima velik ugled v peronističnih vrstah in sijajne stike s peronističnimi poslanci (boljše kot predsednik sam), a uživa spoštovanje in upoštevanje tudi med opozicijo.

Najtežje delo, ki ga ima Bauzá, pa je ohraniti soglasje med njegovim delom in celotnim razvijanjem gospodarskega ministrstva. Med funkcijami namreč, ki mu jih pripisuje ustava, marsikatera sega v območje gospodarskega ministra. Dejansko je formalno on nad gospodarskim ministrom. Vsi pa vemo, da Cavallo ne trpi nikogar nad sabo; dejansko niti predsednika ne: od tu vsi notranji spori. Bauzá ima torej največ skrbi in dela s tem, da ohrani mirno sožitje s Cavallom. Te dni sta vsak od obeh igralcev te drame nekoliko popustila. Zlasti je Bauzá dosegel, da so ostala krila vlade prenehala s svojimi napadi na ministra in tako se je mir vrnil v državo in vlada je nastopila novo dobo stabilnosti.

Kot nagrada temu naporu, pa je preteklo nedeljo peronizem zmagal kar v vseh treh provincah, kjer so bile guvernerske volitve: V Jujuyu je ohranil svojo nadmoč nad radikali, enako kot v Formozi. V Salti pa je premagal vladajočo provincijsko

stranko guvernerja Ulloa. Tako je ves sever znova v peronističnih rokah. Spričo socialne krize, ki prizadeva zlasti notranjost, v kateri so severne province ene najbolj prizadetih, je ta zmagoviti pohod peronizma res presenetljiv. Pravzaprav presenečenje ni na tem mestu. Volilci vidijo stabilnost, a ne vidijo izhoda v opoziciji, ki ne kaže ne resnosti, ne uspešnosti, ne kakega novega obraza. Med tem kar ima, čeprav slabo, noče preizkušati z drugim, ki ve, da je še slabše. Takoimenovani „kaznilni glas“, ki je bil tako v modi, ko so vladali radikali, je prešel nekam v ozadje. In to tudi pomeni politično zorenje ljudstva, ki bo rodilo svoj sad, ko napoči ugodni trenutek in bodo volilci videli kako resno alternativo.

Zaenkrat zmaguje „model“ in to je neizpodbitno. Celo na Ognjeni zemlji, kjer je zmagala provincijska stranka nad peronizmom, je njen kandidat na ves glas trdil med kampanjo, da on popolnoma soglašja z Menemom in njegovo politiko.

UPORNA PRESTOLNICA

Peronizem je neizpodbitno zmagal tudi v ključni in zapleteni Santa Fe. Le da se tam, po mesecu dni, še ne ve, kateri izmed peronističnih kandidatov je končno izvoljen za guvernerja. Škandal neresnosti in sumničenja tako presega že vse meje, ker je garancija resnega izida le ta, da posebna komisija šteje glas za glasom. Ker se boje kake vragolije s strani peronizma, sedaj opozicijske stranke v prestolnici pazijo na levo in desno. Pred dnevi so odkrili neko ustanovo, katere delo je bilo to, da je prebivalcem province posredovala državljske izkaznice, da bi mogli voliti v prestolnici. Sploh je primerjava seznamov volilnih upravičencev med provinco in prestolnico pokazala, da število tistih, ki morejo voliti v obeh okrožjih, sega v tisoče. Temu skušajo sedaj napraviti konec.

Nuja peronizma je razumljiva. Razne ankete, ki so precej časa kazale nadmoč peronističnega kandidata, so se zadnje dni obrnile proti kandidatini Solidarne fronte. Graciela Fernández Meijide trenutno vodi pri anketah številnih ustanov, medtem ko peronist Erman González zaseda drugo mesto, radikal Vanossi pa tretje. Razlika med peronizmom in fronto je sicer majhna in veliko število neodločenih lahko tehtnico vsak hip nagne na to ali na drugo stran. Zanimivo ob vsem tem je dejstvo osebne zmožnosti in politične kakovosti posameznih kandidatov. Med vsemi bi prav Vanossi dosegel najvišjo oceno: univerzitetni profesor, priznani strokovnjak prava in ustavni izvežbenec, dolgoletni poslanec in neizpodbitno pošten mož... a je že stara praksa, da v Argentini običajno najbolj sposobni ne zmagajo.

Prestolnica pa ni majhen plen v tej politični borbi. Je ena najvidnejših političnih točk, tudi v inozemstvu; po številu volilcev je drugo najvažnejše okrožje, tik za provinco Buenos Aires in še pred Santa Fe in Córdoba. In zlasti se postavlja, da je kulturno in vzgojno najvažnejši volilni okraj v Argentini. Tradicionalno je bila prestolnica v rokah radikalizma, celo pod Peronom. Sedaj pa je ta stranka potisnjena na tretje mesto, ker se njega moč pretaka zlasti v Solidarno fronto, ki je dejansko odcep peronizma. Zmaga je silno važna, za vsakega, ki jo bo dosegel. Zato tak napor in taka bitka, čeprav gre le za osebo samega senatorja. Pravzaprav to pot res ne gre za senatorja, kajti rezultat ne bo spremenil razmerja moči v senatu. Gre enostavno le za zmago.

„Slovenija, od pampe do sončnih Alp!“

Potovanje folklorne skupine Pristava v Slovenijo

Končno se je uresničila skupna želja pristavske folklorne skupine. Na povabilo slovenskega Ministrstva za kulturo, preko Zedinjene Slovenije in pod okriljem Izseljenkega društva Slovenija v svetu, je 30. junija 29-članska skupina odpotovala v Slovenijo. Večina teh je bila tako prvič v „domovini naših prednikov in naši duhovni domovini“.

Glavni namen potovanja je bil predstaviti Slovincem v domovini delček delovanja slovenske skupnosti v Argentini.

Naš skrbno pripravljen program, pod vodstvom prof. Héctorja Aricója, je povsod **žel pohvalo** in odobravanje. S slovenskimi in **argentinskimi** plesi smo želeli nakazati dve **kulturi**, ki se prepletata v našem vsakdanjem življenju. Celotni potek nastopanja je vključeval **gorenjske** plesse, carnavalito, belokranjske plesse, milonga, tango, jota corodobesa, chacarera in pericón. Za konec smo pa, ob zvokih Avsenikove „Slovenija, od kod lepote tvoje“ zaplesali valček, oblečeni v različne noše iz slovenskih pokrajin. Med plesi pa je argentinski ansambel popestril naš nastop.

Prvi nastopi

1. julija smo s slovenskim letalom prišli na Brnik, kjer smo bili deležni lepega sprejema sorodnikov, prijateljev in še posebno članov Akademске folklorne skupine France Marolt.

Po sprejemu smo se odpeljali v Št. Vid pri Ljubljani v Škofove zavode, kjer smo stanovali skozi vso turnejo. Nismo se mogli načuditi nad tako lepo obnovljenimi in opremljenimi zavodi in nad prijaznostjo in postrežljivostjo osebja. Počutili smo se kot doma.

Naslednji dan smo se napotili v Števerjan pri Gorici, kjer je bil 25. Festival domače glasbe. Plesali smo kot izredni gostje in Primorci so z veseljem sledili nastopu, na koncu pa so krajevne oblasti in sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj z nami zaplesali „carnavalito“.

Po tako uspelem nastopu so nas intervjuvali za Radio Trst A, Radio Koper in Primorski dnevnik.

Prespali smo v Dijaškem domu v Novi Gorici in se naslednje jutro odpravili „domov“ v Ljubljano. Med potjo smo si ogledali stalaktite in stalagmite v čudoviti Postojnski jami.

V torek 4. julija nas je sprejel nadškof dr. Alojzij Šuštar. Bil nas je zelo vesel in nam razkazal sobo prednikov in osebno kapelico, kjer smo skupaj zapeli „Marija skoz življenje“.

Pozneje smo šli na Magistrat, kjer nas je sprejel predsednik mestnega sveta Dimitrij Kovačič v spremstvu Janeza Janša in Marjetke Dolinar. S pogostitvijo, pogovorom, ogledom sejne dvorane je to prijazno srečanje kaj kmalu minilo.

Zvečer smo se zbrali z „Maroltovci“. Razkazali so nam prostor, kjer vadijo, in bogato garderobo, kjer hranijo noše iz vseh slovenskih pokrajin. Ta večer sta se res prepletavali obe kulturi, saj so godci igrali na harmoniko in queno, sikus in klarinet, itd., ostali smo pa plesali polke in carnavalito s takim navdušenjem, da smo celo priplesali do Kongresnega trga.

Kolikokrat smo zapeli: „Gremo na Štajersko...“

V sredo, 5. julija, ko smo šli na Lovrenc na Pohorje, se nam je tudi ta pesem uresničila. Ustavili smo se na Trojanah, kjer smo okusili tradicionalne krofe, in v Mariboru,

kjer smo spoznali stari del mesta.

Na Lovrencu smo nastopili v Dvorani kulturnega doma. Nastopila je tudi krajevna folklorna skupina s pristnimi pohorskimimi plesi. Gledalci so navdušeno sodelovali in vkljub poldrugi uri dolgemu programu, stojé ploskali in prosili dodatne plesse.

Lepo so se zahvalili za naš obisk predsednik kulturnega doma Stanko Šlak, župnik Jože Hrstnik, pri pogostitvi v restavraciji v Rušah pa župan Ladinek. Pogovarjali smo se dolgo v noč in prepevali s člani lovrenske folklorne skupine.

Gorenjska, Dolenjska...

Naslednji dan smo nastopili v Škofji Loki. Najprej so nas člani Turističnega društva vodili na ogled starega mesta. Nastopili smo na prostem pred Homanovo hišo skupaj s krajevno skupino Tehnik, ki je zaplesala primorske in prekmurske plesse. Vsi prisotni so pohvalili celoten program in v imenu vseh pa se je zahvalil loški župan Igor Drakslar.

V petek, 7. julija smo se napotili v Novo mesto. V imenu občine nas je sprejel Marjan Pirner in nas vodil po mestu. V Proštiji nam je prošt Jožef Lap razkazal knjižnico, v kateri hranijo knjige celo iz leta 1527. Pri izkopaninah izven mesta in v Dolenjskem muzeju smo imeli podrobno razlago arheologa Boruta Križa. Kot dober arheolog je v teku dveh ur izkopal svoj lastni rodovnik in prišel do zaključka, da je v bližnjem sorodstvu s Križevimi iz Buenos Airesa.

Plesali smo v kulturnem centru Janez Trdina, katerega smo z našim nastopom tudi odprli. Prisotna sta bila župan France Koncilija in nemški veleposlanik v Sloveniji.

Naslednji dan smo nastopili v domu sv. Kacijana na Primskovem pri Kranju. V nabito polni dvorani je publika veselo sledila poteku programa. Navzoča sta bila kranjski župan Vitomir Gros in dr. Peter Vencelj. Slednjemu smo se ob tej priložnosti posebno zahvalili za vso pomoč pri naši turneji. Vsa zasluga pri pripravi tega prijateljskega večera pa gre članom zbora Musica Viva. Skupaj smo peli, plesali in se veselili do zgodnjih jutranjih ur.

...in Notranjska

V nedeljo, 9. julija smo imeli na programu kar dve predstavi. Prva je bila v Logatcu, kjer so praznovali Župnijski dan.

Nastopili smo na prostem pod vročim soncem, in Logatčani se niso mogli načuditi nad barvitostjo naših noš in lepo zaplesanih plesov. Pogostili so nas z golažem, za „lon“ pa kupili srečke za srečolov. Vzdušje tega popoldneva nas je spominjalo na nekdanje prireditve Duhovnega življenja na Pristavi.

Hitro smo se odpeljali v Grosuplje, kjer so nas že nestrno čakali. Predstavo so organizirali člani MISS-a (Mladinsko informativno svetovno središče), med njimi predsednik Tomaž Trontelj in tajnica „Pristavčanka“ Marjana Slak. Najprej so nas sprejeli v občinski dvorani, kjer sta nam izrekla dobrodošlico župan Rudolf Romé in predsednica mestnega sveta ga. Angelca Likovič, nato pa z videokaseto predstavili mlado občino Grosuplje.

Plesali smo v avli šole Louis Adamič, kjer so navzoči živahno sodelovali z našim nastopom. Po večerji smo s petjem zaključili natrpan dan.

Ker je bil v ponedeljek prost dan, so nekateri šli peš na Šmarno goro, v torek pa smo si ogledali značilne gorenjske kraje. Šli smo na Brezje, kjer smo se Mariji Pomagaj zahvalili za srečen prihod v Slovenijo, prav

Cesti „Francisco Jerman“ in „Martin Jereb“ v Bariloškem smučarskem centru

Dan pred pomladjo se je zjasnilo in na pravkar zasneženih belih pobočjih se je bleščal sneg v čudoviti belini. Katedralska vas je sijala v spomladanski svetlobi, sinje nebo je odevalo bariloške hribe.

V tem božjem jutru se je nabralo precej občinstva za sorazmerno preprosto slovesnost, ko je bariloška občina imenovala dve cesti v Villa Catedral z imeni dveh pokojnih slovenskih smučarjev in plezalcev. Oba sta povezala svoje življenje s tem gorskim krajem, ki se je iz nekdanje vasice lesenih barak prelevil v moderno zidano mesto z nekaterimi prav razkošnimi stavbami.

Razume se, da so v zbrani družini prevladovali Slovenci. Štirje nekdanji „šumski bratje“, predsednik SPD, sorodniki Jermana in Jereba, pa drugi, ki so si mogli ob precej nerodni jutranji uri vzeti čase, so se oglasili na Catedralu. Poleg zastopnikov občine smo videli Vicente Ojedo, Pabla Rosenkjera in druge prijatelje in sodelavce Frenka in Davorina.

Najprej je bila prebrana občinska odredba, ki imenuje cesti, ki sta že primerno označeni z zadevnimi napisnimi ploščami. Potem je govoril občinski odbornik Julio Fernández, ki je osebno organiziral imenovanje in otvoritev, in slednjič je Vojko Arko v krajšem nagovoru očrtal življenjsko pot Franceta Jermana in Martina Jereba. Za zaključek je Fernández izročil sorodnikom pokojnih spominski znački.

Ob izrednem vremenu so se številni udeleženci napotili na sprehod po katedralski vasi, mladi pa so pripeli smučke in se odpeljali na smučišča, ki letos še na pomlad pripeljejo skoraj do vznožja gore.

VA

Pod cestno tablo stoje žena in otroci pok. Davorina Jereba.

tako pa njeni novi sostanovalki lujanski Mariji. Bili smo na Bledu, zvonili v cerkvi na otoku in si lajšali vročino s kopanjem v jezeru. Občudovali smo krasno naravo v Bohinju in prelep razgled z Vogla.

Turneja gre h koncu

Naš naslednji nastop je bil v sredo, 12. julija v Moravčah. Stane Stražar nam je razkazal znamenitosti v tej okolici kot grobeljsko cerkev, Jamarski dom, Železno jamo, Moravsko letno gledališče, dobsko cerkev in geografsko središče Slovenije v Vačah.

Nastopili smo v kulturnem domu v nabito polni dvorani, ki je kar vrela od navdušenja. V imenu vseh gledalcev sta se zahvalila predsednik krajevne skupnosti Milan Kokalj in Stane Stražar. Po nastopu, pri zakuski, se je veselje nadaljevalo ob pogovoru in petju.

Zadnja predstava pa je bila naslednji dan v Ljubljani na ploščadi pred Figovcem. Mize okrog ploščadi so bile že zgodaj zasedene in gledalcev je bilo vedno več. Med njimi smo spoznali veliko sorodnikov, prijateljev in tudi argentinskih Slovencev, ki sedaj živijo v Sloveniji. Prisotna sta bila prof. Lojze Peterle in dr. Peter Vencelj. Po nastopu nam je Alberto Gregorič, pevec rojen v Argentini, v priznanje in zahvalo zapel nekaj pesmi. Ob zaključku turneje smo se pa javno zahvalili v osebi Boštjana Kocmurja Izseljenškemu društvu Slovenija v svetu za ves trud in skrb pri organizaciji lepo uspešnih predstav.

Posebna zahvala naj tudi velja prof. Tinetu Vivodu, ki je idejo o turneji sprožil in do konca izpeljal; Zedinjeni Sloveniji za posredovanje pri vabilu in ekonomski podpori; pristavskemu odboru in vsem, ki so nam nesebično pomagali pri pripravih in izvedbi našega obiska v Slovenijo.

D. O.

Prekinitev sovražnosti v Bosni

v enem tednu je oprimitično napovedal na srečanju v New Yorku srbski zunanji minister dr. Milan Milutinović. Pogajanja za takojšnjo prekinitev sovražnosti so trajala več ur in se razvijala v zelo napetem vzdušju. Pogajanju se je priključil zunanji minister ZDA Warren Christopher in njegovi odločnosti pripisujejo, da so se zbrani zedinili za prekinitev ognja kot podlago za poznejši sporazum za splošni mir.

Milutinović je svoj optimizem časnikarjem zagotovil z obljubo, da se bo znova udeležil novih razgovorov s pripombo, da zbrani niso gospodarji igre, ker nekateri še vedno hočejo izrabiti zadnjo minuto in čim več pridobiti. Glavni bosanski posredovalec in zunanji minister Mohammed Sacirbey je pred srečanjem izrazil svojo nevoljo, da se mora pogajati z vojnimi zločinci. Zadnja poročila kažejo, da so se narodnosti zedinile priznati načelno razdelitev zemeljskih poldročij po ključu: 49% za srbsko Bosno, 51% za Muslimansko-hrvaško konfederacijo.

Hrvaška vojska je po poročilih že presešla meje 51%. Boji za Banjo Luko še vedno trajajo. Hrvaški predsednik dr. Tudjman je za konec oktobra napovedal volitve v celi državi, tudi v Bosni in Hercegovini. Zagrebška vlada je po radiu povabila hrvaške zdomce in izseljence, da se čimprej vrnejo v domovino. Vsem je zagotovila hišo in delo.

Vsi vemo, da sta Balkan in Jugoslavija vedno bila prizorišče bojov med velesilami, zlasti Nemčije in Rusije. Na dlani je, da evropske države iščejo svoj vpliv: Nemčija na Hrvaškem, Francija in Rusija v Srbiji, Anglija v Bosni z željo, da jo ščitijo Evropejci, ti pa pričakujejo odločitev od ZDA.

-erne

DR. PETER URBANC, TORONTO (2)

KONEC IZSELJENSTVA?

Če bi se odpovedal za časa SFRJ državljanstvu, to zadostuje, da ga sedaj ne dobiš, kljub temu, da je jasno, da je razlog odpovedi bilo enoumje. Povprečni izseljenec, še posebej bivši politični emigranti, se zaman bori za državljanstvo. Po drugi strani razni grofje, ljudje z zvezami, četudi so bili nelojalni 1941/45, dobivajo nazaj državljanstvo in vrnjeno premoženje.

4) **Poprava krivic.** Levičarska diktatura je samovoljno vrgla ljudi iz stanovanj, posebno v Ljubljani. Niti najmanjši korak ni bil napravljen, da bi ti ljudje dobili kako kompenzacijo. Kmetije beguncev ali domobrancev ostajajo v glavnem last in posest novih stanovalcev. Izgovarjanje, da se ne sme delati novih krivic, je nesmiselno. Odkar obstaja pravni red, se ukradene stvari vrnejo prvotnemu lastniku. Če je posredi res kakšen novi lastnik, ki „ni vedel“, naj se plača odškodnina njemu, ne pa okradencu, ki mu gre vrnitev.

5) **Zakrita resnica.** Z najvišjega foruma in s strani veliko visokih funkcionarjev države še danes po 50 letih odkrivanja letijo na del izseljencev obrekovanja o neki nedovoljeni kolaboraciji. Gre tako daleč, da prvi človek države govori o prisegi Hitlerju, ki je nikdar ni bilo... Vse to ustvarja okolje, ki ohranja strašno nerazpoloženje ali celo sovraštvost do dela izseljenstva, do eventualnih povratnikov.

V tej stvari gre samo za neko iskanje opravičila strašne tragedije, ki so jo predhodniki levice povzročili. Gre tudi za poskus napraviti Slovenijo tako, da je za izseljenje najboljše, da jo enostavno pozabijo.

6) **Izseljenske organizacije.** Vso podporo vladnih krogov uživa Slovenska izseljenska matica, ki je bila po svojem delu do 1990 v službi režima, partije in Udbe. Bila je partija sama. Po letu 1990 je bilo nekaj poskusov demokratizacije, daleč niso prišli. Danes smo zopet v dobi nove levice. SIM danes bolj kot kdaj prej celo javno in glasno deli diasporo v desnico (kolaborante) in levico (čisto NOB) in podpira samo eno stran. V slovenski in angleški publikaciji urednik in odborniki stalno napadajo politično emigracijo in obrekujejo njeno delovanje 1941/45. Taka kot je danes SIM je povsem nesprejemljiva za delo v izseljenstvu in dejansko jo le redki še sprejemajo.

Svetovni slovenski kongres. V prvi fazi, prelomni in najvažnejši, je SSK odigral vlogo OF. Na zunaj naj bi delal na povezavi izseljenstva in domovine. S spretno organizacijo je v usodnih letih pridobil sodelovanje lepega dela emigracije, celo Cerkve. Resnica pa je bila drugačna. Prva leta SSK ni v najmanjši stvari dosegel kaj za emigracijo niti ni poskušal tega storiti. Sedaj je jasno, da je SSK v resnici tako kot SIM samo blokiral vsako pomembno povezavo z domovino. Izseljenstvo naj bo bila naša folklor, olepšana s klobasami in polko. V zadevi državljanstva, sprave, volitev, poprave krivic SSK ni napravil niti najmanjšega koraka. Nasprotno, v mnogih upravičenih zahtevah je SSK bil celo proti izseljenstvu, kot npr. volitve, državljanstvo itd. Pri SSK je sedaj nova uprava, upajmo na boljši rezultat.

Urad za Slovence po svetu v okviru zunanega ministrstva. Tu je razočaranje veliko. V vseh važnih zadevah ta urad ni dosti ukrenil. Posređi je na žalost tudi odgovornost koalicije in SKD. V bistvenih zadevah, kjer je šlo za načelne in bistvene probleme, je član koalicije popustil. Izseljenci so plačali račun. Urad se mnogokrat izgovarja, da nima niti sredstev niti osebja.

To komaj drži, ker je po eni strani urad pozitivno podprl in uredil obiske učiteljev, urednikov izseljenskih medijev, po drugi strani pa v teh letih nismo opazili naporov tega urada v drugih bistvenih izseljenskih problemih.

Naši konzuli in ambasadorji. Ta mesta imajo 90-odstotno v rokah levičarji, predvsem bivši člani diplomacije SFRJ. Kakšni morejo biti odnosi teh predstavnikov do izseljencev? Še do 1990 so ti ljudje na vse možne načine onemogočali, odklanjali, špijonirali, denuncirali Udbi lep del izseljencev. Kaj more sedaj izseljenec pričakovati od teh ljudi? Slovenske konzularne pristojbine za potne liste, overovitev podpisov, razne prošnje so zdaleka višje kot je primer drugih držav (Italije, Anglije, ZDA, Kanade).

Zakaj smo prišli do tega? Odgovor je enostaven. Vladajoča ekipa, v veliki večini vezana na prejšnji režim, hoče za vsako ceno ohraniti svojo politično in gospodarsko hegemonijo. Izseljenci so jim neprijetni. Neugoden bi mogel biti politični vpliv, ki bi ga mogli izvajati ti bivši in najbolj dosledni demokrati, civilni in vojaški borci proti enoumju. Neprijetno bi bilo pričevanje in nelagodje pred resnico naše tragedije, ki bi jo povratniki oznanjali. To so še žive priče rdečega terorja, ki je edini kriv vse naše velike tragedije. Iz diaspore brez vpliva in zvez žrtve ne morejo zahtevati popravo krivic v njeni pravi in pravični meri. Najbolj je jasen v tem oziru predsednik Milan Kučan glede madžarske in italijanske manjšine. V intervjuju 12. avgusta je povedal: „Na srečo sta maloštevilni, tako jima Slovenija velikodušno zajamči posebne pravice.“ Z drugimi besedami, po Kučanu, ker so izseljenci številni, jih moramo blokirati, ustaviti.

Najbolj potrjuje gornjo politiko sedanje vlade in predsednika primerjava z zamejstvom. Obiski v Ljubljani, Celovcu, Trstu zamejcev in naših politikov so na dnevnem redu. Ne samo to, finančna podpora našim na Koroškem in Primorskem gre v milijone dolarjev. Eden izmed razlogov za tako čvrsto povezavo je, da tam ni opozicije režimu, da tam ni možnih volivcev. Mimogrede je zanimiva primerjava; zamejstvo pomeni za RS veliko finančno breme, dočim izseljenci stanejo malo ali nič. Nasprotno, prinesejo marsikatero finančno korist RS.

Današnji režim, premier Drnovšek in državni zbor letos poleti, kljub dvomesečni prijavi ni sprejel delegacije predstavnikov izseljencev. Ti so bili v Ljubljani na lastne stroške in bi brez kavice ali soka iznesli naše probleme. Bojkot izseljenstva je po današnji vladi in zboru zaključen.

V nesrečnem l. 1945 smo izgubili Porabje, Koroško in dobro tretjino Primorske. Brez komunizma naše izgube ne bi bile tako velike. Sedaj je na vrsti izseljenstvo. Župančič je tožil pred 60 leti: Westfalski rudniki so nam jih vzeli. Če bi bil živ danes, bi lahko zapisal: komunizem jih ni odpravil, to je uspešno novi samostojni RS pod Kučanom in Drnovškom. Ogromna škoda našemu izseljenstvu je že napravljena. Reševati, ohraniti, privabiti moremo samo še malo število najbolj zvestih. Nam bo l. 1996 prineslo kaka nova upanja?

Mladinski dan v San Justu

Vrata sanhuške stolnice so se odprla. V hipu so zaigrale orgle in zaslišal se je Mladinski pevski zbor. Vstopile so v cerkev v sprevedu narodne noše: otroci, fantje in dekleta.

Somaševala sta župnika Franci Cukjati ter Toni Bidovec.

Vse petje je bilo bolj slavno in močno, cerkev pa polna rojakov, mladine in drugih rojakov iz našega okraja.

„...And the glory, the glory of the Lord...“ je bilo slišati vzklikati mlade glasove za ta prelepi dan, za naše prijatelje in za naše življenje v skupnosti...

Ljudje so se nato pomaknili iz cerkve v prostore Našega doma.

Na dvorišču poleg ogromnega napisa **Bodite med nami dobrodošli** sta bila postavljena dva zbora s slovensko in argentinsko zastavo. Pristopila je še skupina narodnih noš. Predsednik SFZ Franci Grilj ter predsednica SDO Veronika Tekavec sta ob petju himen dvignila zastavi. Danica Malovrh je po mikrofonu navzoče prijazno pozdravila ter povabila na skupni zajtrk, ljubitelje športa pa na prvo tekmo v odbojki. Naznanila je še celodnevni program, kulturno predstavo in prosto zabavo.

Opoldan je spodnji prostor gostilne napolnilo veliko število ljudi. Slastno so uživali kosilo, katerega so pripravile naše neutrudljive in pridne mame.

Mlade moči pa so medtem trdo tekmovali v odbojki. Predstavila so se moštva iz vseh Domov in okrajev. Veselo zmago so dostojno pridobila dekleta iz našega okraja. Tudi skupina naših fantov je bila prvak v odbojki.

Popoldne so se luči počasi ugasnile in zaslišal se je pozdrav: „Dober večer, dragi prijatelji! Dobrodošli na našem XXXIV. mladinskem dnevu!“

Glasba se je nato počasi umirila in zasvetila se je sijajna scenerija sanhuškega trga s spomenikom generala San Martina, v ozadju stolnica, drevje, grmovje in poti. Slišali smo kratko razmišljanje o letošnji obletnici: 50 let zdomstva naših staršev. Prišli so nam v spomin tisti časi in v teh smo čutili smisel in odgovornost za ohranjanje naših slovenskih korenin.

Po pozdravu predsednikov so se druga za drugo vršile sledeče točke: Na prvi vaji so se pokazali naši mladi očki in mamice, vsak z enim od svojih otrok iz vrtca, prvega ali drugega razreda. Presenetili so nas s svojo ljubko vajo, še bolj pa na koncu, ko so pridobili pisano padalo, pod katerim so

se otroci zavarovali. To nežno in prisrčno vajo je naučil prof. Jure Urbančič.

Veselje in zabava se je nadaljevala. Prikotalkali so otroci raznih starosti. Tako je starejša skupina pokazala zanimive gibe, manjši otroci pa so se korajžno sprehajali na kotalkah. Vsi so bili oblečeni v pajace, na glavi so nosili pisane lasulje, na sebi pa obleke iz raznih kombiniranih barv, katere so skrbno preskrbele in sešile mamice. Vajo je pripravila Marta Selan s pomočjo Erike Indihar in Saši Urbančič.

Okolje se je tedaj spremenilo. Ob prijatelji in srčni glasbi je skupina deklet z nežnostjo izvedle plastično ritmično vajo, katero je zamislila prof. Angélica Navarro.

Pokazala se je nato številna skupina mladcev in mladenk. Njihovi gibi so bili zelo enakomerni in razigrani ter tako navdušeni, da jih je publika veselo in zadovoljno nagradila s ploskanjem. Tudi to točko je pripravil prof. Jure Urbančič.

Sceni so dodali sliko domače kmečke hiše. Iz nje se je prikazal mladi mlinar, za njim so se iz hišnih vrat pojavili osnovnošolčki v prekmurskih narodnih nošah. Neverjetno je bilo gledati to malo otroško veselje in razigranost s katerim so se poskočno vrteli. Vaje je potrpežljivo vodila Mirjam Oblak.

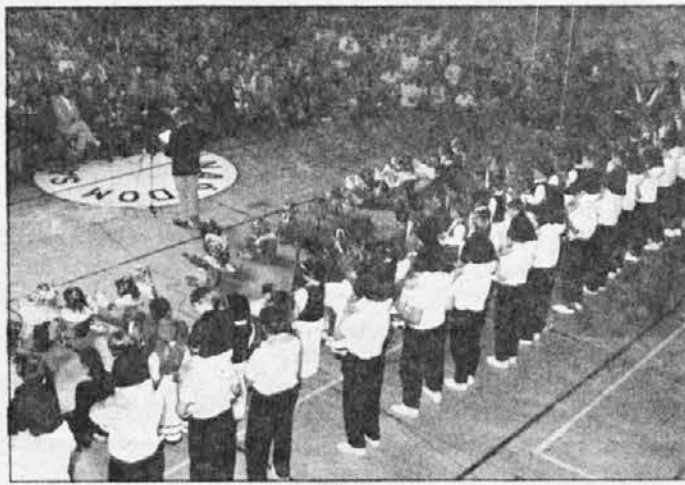
Publika je posebno pričakovala prikaz mladih iz sanhuškega Doma. Tako je prišla na vrsto skupina fantov in deklet v gorenjskih narodnih nošah. Predstava, ki so jo znali zaplesati, je dokaz živega vzdušja in navdušenja za slovenski ples in narodno glasbo. Mladino je vodila Emi Marušičeva.

Ob veseli Avsenikovi koračnici so se pridružile še ostale skupine in za konec izvedli končno zaključno vajo. S pomikanjem sem in tja po dvorišču so nastopajoči obstali v skupni poziciji.

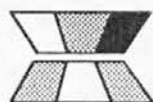
Gabi Oblak je še pozdravil osebnosti in goste iz drugih okrajev, v imenu vseh pa se je zahvalil profesorjem za sodelovanje: Tonetu Oblaku za izvrstno scenerijo, Pavletu Malovrhu in Janezu Jerebu za odlični zvok in razsvetljava; vsem so poklonili skromni šopek dišečih rož. Enako se je zahvalil prof. Karlu Grozniku za zamisel končne vaje, Fridu Bezniku za vedno pripravljeno za sodelovanje na prireditvah ter Andrejki Selan Vombergar in Andreju Selanu, ki mladini neutrudno in že vrsto let posređujeta umetnost petja.

Praznovanje se je za tem nadaljevalo. Ljudje so si po volji privščili toplo večerjo, mladi pa so se v zgornji dvorani veselo zabavali in vrteli ob zvokih domačih orkestrrov Rock & Polka ter Trio mi štirje.

Dragi prijatelji! Naslednje leto vas pričakujemo in že naprej vabimo na praznovanje XXXV. mladinskega dne.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Poroka: 23. septembra sta se poročila Vanek Ahčin in Ana Marija Pasquale. Novoporočencema čestitamo!
Smrt: Umrli je v Bariločah Vito Kavka. Naj počiva v miru

Nova diplomantka: Terezika Škulj je končala svoje študije na univerzi Salvador

in postala „contadora pública“.

Diplomantki čestitamo!

Novi doktorand: 26. septembra je na buenosairški državni univerzi zdravnik Jože Rožanc postal doktor medicinskih znanosti. To čast je dosegel s svojo dizertacijo: Rol de la cirugía conservadora de riñón en el tratamiento del carcinoma renal, za katero je dobil najvišjo oceno.

V imenu vseh rojakov mu za ta visok dosežek čestitamo in mu želimo veliko sreče v poklicnem delu.

Pevski koncert v Mendози

V soboto, 19. avgusta zvečer je slovenska skupnost v Mendози doživela edinstveni pevski nastop, ki bo dolgo ostal v spominu vseh, ki smo ga utegnili uživati. Prireditelj je bila v sklopu društvenega praznovanja, namreč 46. obletnice ustanovitve.

Na prvem mestu je bil protagonist tega nastopa naš pevski zbor, ki je začel delovati že nekaj mesecev pred ustanovitvijo Društva. V teh šestinštiridesetih letih je bil pevski zbor brez dvoma eden važnih stebrov našega življenja, bodisi z ozaljšavo našega slovenskega doma, prazničnih obredov ali kot redni soudeležene pri splošno kulturnih prireditvah. Pevski zbor nas je tudi najuspešnejše predstavljal in uveljavljal v mendoški argentinski javnosti. Vse to nepretrgoma vseh teh šestinštirideset let. Trenutno za njegovo nadaljnje udejstvovanje skrbi Lenčka Božnar.

Drugi protagonist pa je bil dirigent Marko Bajuk. Ta je po izšolanju na Višji glasbeni šoli univerze v Mendози nekaj let vodil slovenski pevski zbor Društva Slovencev v Mendози. Bil je na ta način naslednik svojega starega očeta, ravnatelja Marka Bajuka in strica, profesorja Božidarja Bajuka, ki sta nad trideset let vodila slovensko petje v naši skupnosti. Marko je to nalogo uspešno vršil, dokler se ni preselil v Ljubljano, kjer se udejstvuje pri poučevanju solo petja in pri pevovodstvu ter pogosto nastopa kot solo pevec baritonist, to seveda ne samo v Ljubljani, temveč tudi širom po Sloveniji in tudi v sosednjih evropskih glasbenih središčih.

Po iniciativi ter s primerno gmotno podporo Društva Slovenije v svetu se je letos konec meseca julija za malo več kot tri

milijona in veliko jih umre zaradi podhranjenosti ali pomanjkanja zdravil.

Na konferenci je bilo vse preveč poudarka na sida in drugih spolnih boleznih; premalo pa v tropskih boleznih in kugi, za katerimi umre veliko več žensk.

Cerkev pa po drugi strani nasprotuje „feminizmu“, ker je negativen do družin in zagovarja splav.

Prava enakost med moškimi in ženskim svetom je mogoča le, če je zavarovano materinstvo in otroštvo. To je skraćeno poročilo o konferenci v Peking, ki ni prinesla zaželenih uspehov.

KRANJ — Poletje je mimo, snega za smučanje pa še ni, zato imajo žičnice precej malo dela. Tako je žičnica na Krvavec vozila med tednom dvakrat na dan, konec tedna vsako uro, od 18. septembra dalje pa dokončno stoji, da jo pregledajo in pripravijo za intenzivno obratovanje v zimskih mesecih.

LJUBLJANA — Telekom je izdal nov telefonski imenik Slovenije. Letos so ga izdali v šestih knjigah, na disku CD-ROM in na sedmih disketah velikosti 3,5". V tiskani obliki so pripravili 160 tisoč izvodov, ki so jih tiskali na Dunaju. Komplet knjig je težek tri kilograme, prodajajo ga na poštah po 1.900 tolarjev, medtem ko imenik na disketah 8.300, na disku pa 12.500 tolarjev. Za prihodnje leto obljublajo, da bodo za računalniško uporabo pripravili dopolnilo disketo z novimi naročniki in spremembami.

NOVO MESTO — V sklopu mednarodnega arheološkega projekta Mesto pod mestom, ki ga vodi Svet Evrope, so v Sloveniji določili Novo mesto za najprimernejše, da jo predstavljajo. Otroke bodo seznanjali z novomeško preteklostjo, srečali jih bodo z znanstveniki in raziskovalci tako v muzejih kot pri izkopaninah, rezultate pa bodo zbrali v nekakšen vodnik po mestu, ki bo poslan v Rim, kjer bo prva razstava del vseh 40. evropskih mest, ki so se priključile temu projektu. Razstava bo nato potovala po Evropi.

Sanmartinska zveza žena-mati

V septembru je pri sanmartinski Zvezi žena-mati govoril Franci Šenk. Izbral si je temo o „Pekiški konferenci o ženi, s strani Cerkev ter stanje žensk na svetu“.

Papež je napisal pismo, ki je naslovljeno na žene vsega sveta kot vesplošno priznanje in hvaležnost. Papež pričakuje garancijo za enakost, za razvoj in mir vseh žensk na svetu. V Pekingu je bilo zastopanih 185 držav, udeleženk je bilo 50.000. Bile so z vsega sveta in težko bi bilo pričakovati soglasje med njimi.

V današnji dobi ima vedno več žena dostop do izobrazbe, služb in poklicnega udejstvovanja. Vendar še ni enakopravnosti med njimi in moškimi. Že od majhnega ima moški rod več pravic kot ženski. Cerkev moške vabi, naj imajo bolj pozitiven odnos do žene. Kljub izboljšanim higijenskim razmeram umre vsako leto 500.000 mater na posledicah poroda. Pri eni milijardi nepismenih sta dve tretjini ženskega spola. Tudi revščine je več pri ženskah kot pri moških. Sto tisoč žen (otrok in deklet) je na dan tepenih, posiljenih in ponižanih. Spolno pohabljen ali umori novorojenih deklic; vse to je na dnevnem redu. Deklice „obrežejo“ v Afriki in Aziji vsako leto po dva

VELENJE — V muzeju na velenjskem gradu so uredili dva prostora v slogu tridesetih let tega stoletja. V enem je prava trgovina z mešanim blagom, v drugem pa gostilna. Opremljena sta z originalnim pohištvo, v katerem ne manjka ne zaboj za moko ali leseni hladilnik, kakor tudi veliko predmetov, ki so bili v prodaji.

KOPER — V sredini šestdesetih let je bila zelo uspešna skupina Kameleoni, ki so jih imenovali kar koprski Beatli. Sicer jim je uspelo delovati le tri leta, vendar zelo uspešno. Zdaj so se spet zbrali in posneli kompaktno ploščo in kaseto s štirinajstimi starimi uspešnicami in novimi pesmimi. Predstavili ju bodo na promocijskih koncertih po Sloveniji, najprej v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu in Novi Gorici.

KAMNIK — Na letošnjem mednarodnem ekološkem taboru Bistrica 95 so rezultati kemijskih in mikrobioloških analiz pokazali, da se stanje Kamniške Bistrice ni spremenilo v zadnjih petih letih. V svojem večjem delu reka ni primerna za kopanje. Voda je neoporečna pri izviru, manj onesnažena v Domžalah in v Stranjah, precej pa na Duplici in v Biščah. Na taboru so se tudi zavzeli za čiščenje divjih odlagališč odpadkov ob bregovih Kamniške Bistrice in na Veliki planini. Tu so nabrali dvesto vreč smeti po sto litrov in celo tono večjih odpadkov, med katerimi je bilo zaslediti stare štedilnike, sode, umivalnike ali tudi registrske blagajne. Vse to so z gondolo odpeljali v dolino na ustrezne kraje.

RUŠE — V avstrijskem Gradcu je bilo srečanje UCIP, mednarodne zveze katoliških časnikarjev. Na programu so organizatorji pripravili izlet v Slovenijo in sicer v Ruše, kjer so imeli srečanje s slovenskimi katoliškimi časnikarji in z mariborskim škofom Krambergerjem. Pred obiskom so časnikarji dali precej kompleten spis o Sloveniji, njeni zgodovini, komunistični revoluciji in razvoju osamosvojitve. Srečanja so se udeležili tudi trije argentinski časnikarji iz moronskega Club Gente de Prensa: Santiago Farrell, Martín Bernal in msgr. Beltrano.

LIPICA, DIVAČA — Na letošnjem že desetem mednarodnem srečanju pisateljev so podelili nagrado Vilenica (po tamkajšnji kraški jami) švicarskem romanopiscu in dramatik, nemško piščem prof. Adolfu Muschgu. Na srečanju je bila debata na temo Ali pisatelj potrebuje svet, ki njega ne potrebuje? Poleg raznih prireditev in predstavitev del so izdali zbornik Vilenica Desetletnica 1986-1995.

MARIBOR — Mariborsko družbo je pretresel primer dvanajstletne punčke, ki je rodila fantka. Še prej je bila prodana deset let starejšemu ženinu. Primer je sprožil tudi informacijo, po kateri v mariborski bolnišnici ti predmeti niso pogosti. Lansko leto naj bi tam rodilo 39 deklet, ki so bile mlajše od 18 let, kar predstavlja 1,7% vseh porodnic. V Sloveniji je teh primerov okoli 10%, medtem ko naj bi jih v ZDA bilo okoli 30%.

Slovenska kulturna akcija

kulturni večer

prof. dr. Helga Glušič

SLOVENSKA EMIGRANTSKA KNJIŽEVNOST

V soboto, 21. oktobra, ob 20. uri v Slovenski hiši.

14. oktobra v Slovenski vasi

MISIJSKA PRIREDITEV

- ob 18. uri sv. maša v cerkvi Marije Kraljice
 - nato sledi v Hladnikovem domu svetopisemska igra „EGIPTOVSKI JOŽEF“

Vabljeni

Do 31. decembra 1995 je še čas, da si pridobite

KARTICO SLOGA-MUTIRED

2. januarja 1996 pa na žrebanje in nato veselo ZASTONJ v SLOVENIJO vi in vaš spremljevalec.

Pozanimajte se!

V SLOGI JE MOČ!

Na *Materinski dan*
bo počastil naše mame
in stare mame tudi

SLAVNOSTNI KONCERT V SLOVENSKI HIŠI, V NEDELJO, 15. OKTOBRA OB 20. URI

LOGAŠKI OKTET

umetniški vodja: Tomaž Tozon

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrljiške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchietto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ - Capital - Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO Nº 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2º B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319
Janez Pustavrh: barvam hiše, stanovanja, polagam tapete (empapelado); tel. 651-6622 (po 13. uri).

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - \$ 12.-

JOHN CORSELLIS

se želi srečati z rojaki, ki so bili v Vetrinju in avstrijskih begunskih taboriščih. Vsi lepo vabljeni!

V ponedeljek (državni praznik),
16. oktobra, ob 19. uri
v Slovenski hiši.

Iz tisočletnih korenin poganja naša rast

40. SLOVENSKI DAN

22. OKTOBRA NA SLOVENSKI PRISTAVI

v soboto, 7. oktobra ob 20. uri

PRVI SLAVNOSTNI KONCERT

LOGAŠKEGA OKTETA

umetniški vodja:
Tomaž Tozon

39. OBLETNICA NAŠEGA DOMA

v nedeljo, 8. oktobra

11.30 sv. maša v stolnici

13.00 dviganje zastav in pozdrav

13.30 kosilo

17.30 začetek kulturnega programa

- pozdrav predsednika Janeza Albrehta;
- slavnostni govor Jožeta Mikliča;
- odrska predstava

MARIJA STUART

Friedrich Schiller

V REŽIJI FRIDA BEZNIKA

- družabna prireditev ob spremljavi orkestra ROCK & POLKA

LOGAŠKI OKTET

na gostovanju v Argentini

- 7.10. v Našem domu v San Justo ob 20
- 8.10. v Slomškovem domu ob 10.30
- 11.10. v Slovenski vasi ob 20.30
- 12.10. v Salón Dorado v Teatro Colón ob 17.30
- 13.10. v Mendosi —
- 14.10. v društvu Triglav ob 19
- 15.10. slavnostni koncert v Slovenski hiši ob 18.10
- 19.10. v Slovenskem domu v Carapachayu ob 20
- 20.10. v Bariločah —
- 21.10. v Slovenskem domu v San Martinu ob 20
- 22.10. na Slovenskem dnevu na Pristavi v Castelarju —

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila po kratkem hudem trpljenju dne 25. septembra v 72. letu starosti naša draga sestra, teta in svakinja, gosposdična

Francka Tomažević

Zahvaljujemo se vsem duhovnikom: delegatu Jožetu Škerbcu za pogrebno sv. mašo in vodstvo pogreba, Franciju Cukjatiju, Matiju Borštnarju za podeljene sv. zakramente ter dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti. Doživeto zahvalo pa vsem, ki so prišli kropiti in moliti za pokoj njene duše, in vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti na pokopališče Villegas. Vsem Bog plačaj.

Priporočamo jo v molitvah.

Žalujoci: bratje: Anton, Jože in France
sestre: Micka, Tončka, Anica in Ivanka
ter ostalo sorodstvo

Argentina, Kamna Gorica, 25. septembra 1995

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerič, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SOBOTA, 7. oktobra:

Naš dom, San Justo: Logaški oktet ob 20. uri.

NEDELJA, 8. oktobra:

Slomškov dom: Logaški oktet ob 10.30.

SREDA, 11. oktobra:

Slovenska vas: Logaški oktet ob 20.30.

ČETRTEK, 12. oktobra:

Salón Dorado Teatro Colón: Logaški oktet ob 17.30.

PETEK, 13. oktobra:

Mendoza: Logaški oktet.

SOBOTA, 14. oktobra:

Misijonska prireditev v Slovenski vasi ob 18. uri.

Srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

Društvo Triglav: Logaški oktet ob 19.

NEDELJA, 15. oktobra:

Slavnostni koncert Logaškega okteta v Slovenski hiši ob 18.10.

PONEDELJEK, 16. oktobra:

Srečanje z Johnom Corsellisom ob 19. uri v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 19. oktobra:

Slovenski dom v Carapachayu: Logaški oktet ob 20.

PETEK, 20. oktobra:

Bariloče: Logaški oktet.

SOBOTA, 21. oktobra:

SKA: kulturni večer: predavanje prof. dr. Helge Glušič: Slovenska emigrantska književnost ob 20 v Slovenski hiši.

Slovenski dom v San Martinu: Logaški oktet ob 20. uri.

NEDELJA, 22. oktobra:

40. SLOVENSKI DAN na Pristavi.

SOBOTA, 28. oktobra:

Srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

SOBOTA, 4. novembra:

Srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

SOBOTA, 11. novembra:

Profesorska seja Srednješolskega tečaja.

SOBOTA, 18. novembra:

Sklepna prireditev Srednješolskega tečaja.